

МІНІСТЕРСТВО НАУКИ І ОСВІТИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І.МЕЧНИКОВА
Кафедра теоретичної і прикладної фонетики англійської мови

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор

Майя НІКОЛАЄВА

вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Methods and principles of experimental investigation of oral speech»
(Методи та принципи експериментального дослідження мовлення)

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 035 Філологія

Спеціалізація: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Освітньо-професійна програма: Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська

Робоча програма навчальної дисципліни «Methods and principles of experimental investigation of oral speech» (Методи та принципи експериментального дослідження мовлення). - Одеса: ОНУ, 2022. – 13 с.

Розробник: Григорян Н. Р. к. філол. н., доцент кафедри теоретичної і прикладної фонетики англійської мови

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Протокол № 1 від “25” серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

Ніна КРАВЧЕНКО

Погоджено з гарантом ОПП
«Германські мови та літератури
(переклад включно)», перша – англійська

_____ (підпис)

Олена КАРПЕНКО

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету РГФ

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Голова НМК

_____ (підпис)

Тетяна ТЕЛЕЦЬКА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____) (прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри теоретичної та прикладної фонетики англійської мови

Протокол № ___ від “___” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(_____) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 1	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 філологія Спеціалізації: 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		3-й	3-й
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	8 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	4 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	78 год.
		Форма підсумкового контролю: залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Methods and principles of experimental investigation of oral speech (Методи та принципи експериментального дослідження мовлення)» є вибірковою дисципліною циклу гуманітарної та професійної підготовки і викладається англійською мовою. У пропонованому курсі обговорюються переваги та можливості студентоцентрованого підходу до експериментального дослідження з фонетики англійської мови; аналізуються методи та методика самостійного фонетичного дослідження із застосуванням сучасних підходів до соціофонетичного аналізу, формуються необхідні теоретичні знання і практичні навички для розуміння соціолінгвістичного варіювання мовлення.

Метою дисципліни є ознайомлення студентів з варіативним характером англійського мовлення, з актуальними проблемами соціального варіювання мовлення.

Основна мета обумовлює вирішення таких завдань:

1. Поглибити, узагальнити та систематизувати теоретичні та практичні знання здобувачів з методики експериментального дослідження англійського мовлення.
2. Засвоїти складові циклу експериментального навчання англійської мови.
3. Зрозуміти шляхи створення моделей мовленнєвої поведінки мовців.
4. Ознайомити з сучасними методиками соціофонетичного дослідження просодії англійського мовлення.
5. Ознайомити здобувачів з соціальними аспектами стилю, мовленнєвої ситуації та норми.
6. Засвоїти основні фактори й моделі процесів соціалізації.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів нижчезазначених компетенцій:

Інтегральна компетентність:

Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, перекладу) та методики навчання іноземних мов у процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для вирішення завдань у практичних ситуаціях.

Спеціальні компетентності (СК):

СК 04. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.

СК 06. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати англійську мову в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

СК 07. Здатність до збирання аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації усного і письмового фахового перекладу з англійської мови українською, з української мови англійською.

СК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів.

СК 11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

Програмні результати навчання (ПР):

ПР-1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загально філософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПР-2. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні і практичні проблеми в галузі дослідження.

ПР-3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз та оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.

ПР-4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Methods of experimental investigation of oral speech

Topic 1. Problems of language changes. Systematic change in the pronunciation of phonemes, or sound change.

Topic 2. Situational and social variation of English. Linguistic change as occurring in the context of linguistic heterogeneity.

Topic 3. Oral speech and problems of pronunciation variation. Change in the pronunciation of phonemes leading to phonological change.

Topic 4. Social aspects of style, speech situation and norm. Social meanings of contrasting speech styles.

Topic 5. Notion «social dialect» as a variety of speech associated with a particular social class or occupational group within a society, its peculiarities and differentiating features. Sociolect, group idiolect, class dialect.

Topic 6. Speech communication and speakers' social roles. Language variation in sociophonetics.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб	ср
Змістовий модуль 1. Methods of experimental investigation of oral speech										
Topic 1. Problems of language changes. Systematic change in the pronunciation of phonemes, or sound change.	14	2	2		10	14	2			12
Topic 2. Situational and social variation of English. Linguistic change as occurring in the context of linguistic heterogeneity.	14	2	2		10	14	-	2		12
Topic 3. Oral speech and problems of pronunciation variation. Change in the pronunciation of phonemes leading to phonological change.	14	2	2		10	12	-	-		12
Topic 4. Social aspects of style, speech situation and norm. Social meanings of contrasting speech styles.	14	2	2		10	16	2	-		14
Topic 5. Notion «social dialect» as a variety of speech associated with a particular social class or occupational group within a society, its	16	4	2		10	16	2	-		14

peculiarities and differentiating features. Sociolect, group idiolect, class dialect.										
Topic 6. Speech communication and speakers' social roles. Language variation in sociophonetics.	16	4	2		10	16	2	-		14
Підсумкове заняття	2		2		-	2	-	2		-
Разом за змістовим модулем 1	90	16	14		60	90	8	4		78

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

№ теми	Назва теми	Кількість годин денна / заочна
1	Problems of language changes. Systematic change in the pronunciation of phonemes, or sound change.	2 / -
2	Situational and social variation of English. Linguistic change as occurring in the context of linguistic heterogeneity	2 / 2
3	Oral speech and problems of pronunciation variation. Change in the pronunciation of phonemes leading to phonological change.	2 / -
4	Social aspects of style, speech situation and norm. Social meanings of contrasting speech styles.	2 / -
5	Notion «social dialect» as a variety of speech associated with a particular social class or occupational group within a society, its peculiarities and differentiating features. Sociolect, group idiolect, class dialect.	2 / -
6	Speech communication and speakers' social roles. Language variation in sociophonetics.	4 / -
7.	Підсумкове заняття	2/2
Усього		14 / 4

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття навчальним планом не передбачені.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми/ види завдань	Кількість годин денна / заочна
1	Pronunciation types of English (реферат) (Тема 1).	10 / 12
2	Accent, dialect, common and differentiating features (доповідь) (Тема 2).	10 / 12
3	Sociophonetic peculiarities of female politicians' speech (конспект) (Тема 3).	10 / 12
4	Variations of Scottish English (реферат) (Тема 4).	10 / 14
5	Models of speech behavior (конспект) (Тема 5).	10 / 14
6	Differentiating spontaneous and prepared speech (конспект). Level of education and its influence n speech behavior (реферат) (Тема 6).	10 / 14
Усього		60 / 78

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни застосовуються такі методи:

- словесні: лекція, дискусія, доповідь, обговорення доповідей;
- наочні: демонстрація, мультимедійні презентації;
- практичні: підготовка доповідей та презентацій, реферат, дискусія, виконання самостійних завдань.

10. Форми контролю і методи оцінювання

Поточний контроль: усне опитування, оцінювання рефератів, конспектів, доповідей, участі в дискусії.

Підсумковий контроль: усний залік.

Критерії та шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за національною шкалою	100 бальна шкала / Оцінка ECTS	Теоретична підготовка	Практична підготовка
Зараховано	90 – 100 / A	Здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, розгорнуто, обґрунтовано та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей. Здобувач демонструє чітке знання відповідних категорій, їх змісту, розуміння їх взаємозв'язку, правильно формулює тлумачення відповідних понять, демонструє знання змісту передбачених програмою нормативно-правових актів, робить самостійні висновки. Здобувач вміє виявляти причинно-наслідкові зв'язки, самостійно знаходити додаткову інформацію та використовувати її для реалізації поставлених завдань, вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення знань.	Здобувач може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання практичних завдань, виконує практичні завдання не передбачені навчальною програмою, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, проявляє творчий підхід до виконання індивідуальних та колективних завдань при самостійній роботі.
Зараховано	85 – 89 / B	Здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, самостійно аналізує, узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає неточності, які не є суттєвими для характеристики предмету питання та не впливають істотно на загальну характеристику того чи іншого явища (поняття).	Здобувач має стійкі навички виконання практичних завдань, правильно вирішує більшість практичних завдань.

	75 – 84 / C	Здобувач виявляє загалом високий рівень знань щодо всієї програми навчальної дисципліни, на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, застосовує знання для розв'язання стандартних ситуацій, але не вміє самостійно аналізувати деякі питання, не повністю переконливо аргументувати свої відповіді, допускає незначні неточності.	Здобувач за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою навчальної дисципліни.
Зараховано	70 – 74 / D	Здобувач володіє навчальним матеріалом на репродуктивному рівні або відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків. Здобувач знає основні поняття навчального матеріалу, але має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого та під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків та формулювання висновків.	Здобувач має елементарні навички виконання практичних завдань, правильно вирішує лише половину практичних завдань.
	60 – 69 / E	Здобувач не повною мірою розуміє предмет навчальної дисципліни, наявні недоліки у розкритті змісту понять, категорій, закономірностей, назв та змісту нормативно-правових актів. Здобувач надає нечіткі характеристики відповідних явищ, викладає свої думки з істотним порушенням логіки подання матеріалу.	Здобувач може використовувати знання лише в стандартних практичних ситуаціях, має нестійкі навички виконання практичних завдань, робить багато суттєвих помилок.
Не зараховано з можливістю повторного складання	35 – 59 / FX	Здобувач не правильно розкриває сутність базових питань навчальної дисципліни, допускає суттєві змістовні помилки, володіє навчальним матеріалом поверхнево й фрагментарно, безсистемне виокремлює випадкові ознаки вивченого, не вміє сформулювати свою думку та викласти її в логічній послідовності, робити узагальнення та висновки.	Здобувач здатний виконати лише окремі практичні завдання за допомогою викладача. У здобувача відсутні сформовані уміння та навички.

Не зараховано з обов'язкови м повторним вивченням дисципліни	0 – 34 / F	Здобувач не знає основних положень навчальної дисципліни, не володіє навчальним матеріалом.	Здобувач виконує лише елементи практичних завдань, погребує постійної допомоги викладача.
---	-------------------	---	---

11. Питання для поточного контролю

1. What are the main dialect areas in Great Britain?
2. What is a social dialect?
3. What does social dialect reflect?
4. What is the difference between dialect and accent?
5. What changes have happened to Received Pronunciation over the last decades?
6. What are the reasons for regional variation?
7. What are the main methods of sociolinguistic analysis?
8. Which aspect of social structure is of importance?
9. Does speech situation influence the choice of prosodic means?
10. What prosodic means do you know?
11. In what way are styles adapted to changing contexts?
12. What is social positioning and how does it determine speech variation?
13. What feature is the most important in sociolect?
14. What are the common and specific features of dialects on the British Isles?
15. How does native speech influence speech behavior of foreigners?
16. Social role and speech of an individual – how do they interact?
17. What does sociolinguistic study?
18. What does forensics study?
19. Why and how do speakers produce phonetic variability and how does it impact listeners?
20. Key question in sociolinguistics.
21. Casual speech and spontaneous speech.
22. What are the acoustic features of spontaneous speech?
23. What happens to words when they are subjected to the speeds, rhythms and stresses of spontaneous speech?
24. Difference in speech behavior of male and female speakers.
25. Age differentiation of speech behavior.
26. What is the link between the speech situation and the sociolinguistic markers?
27. Language role in the process of socialization.
28. What social features are the most relevant in relation to pronouncing factors?
29. What problems does sociolinguistics study?
30. What are the main goals of sociolinguistics?

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

За кожен модуль змістового модулю здобувач може отримати максимальну оцінку 100 балів. Здобувач вищої освіти одержує підсумкову оцінку за залікову навчальну дисципліну, якщо за результатами поточного контролю він набрав 60 і більше балів.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав менше 60 балів, він повинен виконати залікове завдання (див. Розділ 11. Питання для поточного контролю) і з урахуванням його результатів одержати відповідну кількість залікових балів із дисципліни.

Якщо за результатами поточного контролю здобувач вищої освіти набрав 60 і більше балів, проте хоче поліпшити свій підсумковий результат, він також може виконати залікове завдання і з урахуванням його результатів підвищити свою підсумкову оцінку з дисципліни.

Денна форма

Поточний контроль						Залікове завдання	Загальна оцінка
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
5	4	4	4	5	4	100	100
100	100	100	100	100	100		

Заочна форма

Поточний контроль						Залікове завдання	Загальна оцінка
T1	T2	T3	T4	T5	T6		
5	4	4	4	5	4	100	100
100	100	100	100	100	100		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для іспиту та диференційного заліку	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Навчально-методичне забезпечення

1. Волошин В. Г., Григорян Н. Р., Олінчук В. В. Методи обробки результатів експериментально-фонетичних досліджень мови та їх лінгвістична інтерпретація. Навчальний посібник. Одеса : ВМВ, 2011. 185 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Bohmann A. Variation in English Worldwide: Registers and Global Varieties (Studies in English Language). Cambridge: Cambridge University Press, 2019. 263 p.
2. Holmes J., Wilson N. An Introduction to Sociolinguistics. 5th edition. London: Routledge, 2020. 710 p.
3. Language Change: The Impact of English as a Lingua Franca. Ed. By Mauranen M., Vetchinnikova S. Cambridge: Cambridge University Press, 2020. 384 p.
4. Small L. Fundamentals of Phonetics: A Practical Guide for Students. 5th edition. Pearson, 2019. 416 p.
5. Social and Regional Variation in World Englishes: Local and Global Perspectives (Routledge Studies in Sociolinguistics). Ed. By Rautioaho P., Parviainen H., Kaunisto M., Nurmi A. Routledge, 2020. 220 p.
6. Trudgill P. Millennia of Language Change: Sociolinguistic Studies in Deep Historical Linguistics. Cambridge: Cambridge University Press, 2020. 176 p.
7. Tucker B., Mukai Y. Spontaneous Speech (Elements in Phonetics). Cambridge: Cambridge University Press, 2020. 88 p.
8. Van Herk G. What Is Sociolinguistics? 2nd edition. London: Wiley-Blackwell; 2017. 288 p.

Додаткова

1. Григораш В. С. Соціолінгвістична оцінка йоркширського діалекту. Сучасні напрямки лінгвістичних досліджень міжкультурної комунікації та методики викладання іноземних мов. Житомир: Видавництво ЖДУ імені І. Франка, 2013. С. 135-137.
2. Девіцька А. Просодичні ознаки англійського мовлення словаків-білінгвів: аудитивний аналіз. *Україна і світ: діалог культур*. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 29-31 березня 2017 р. С. 133-135.
3. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2010. 844 с.
4. English Pronunciation Models: A Changing Scene. Ed. by K. Dziubalska-Kolaczyk, Przedlacka J. London : Peter Lang AG, 2008. 476 p.
5. Fiske S.T., Taylor S.E. Social Cognition: From brains to culture. Boston : SAGE Publications Ltd, 2021. 672 p.
6. Müller A. Features, Function and Importance of Received Pronunciation. London : GRIN Verlag, 2016. 16 p.